

Paper Code: 8201(150)

Programme	B.A. (JMC)	B.Sc (FD)	B.Sc.(H.Sc)	BCA	B.Sc(IT)	B.Sc(BT)
	(Sem: I)	(Sem: I)	(Sem: I)	(Sem: I)	(Sem: I)	(Sem: I)
Exam Code	108701	108601	108201	107201	105701	107401
Course Code	BJML-1421	BFDL-1421	BHSL-1421	BCAL-1421	BITL-1421	BBTL-1421

Course Title: Punjabi Compulsory**ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਜ਼ਮੀ****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 40**

ਨੋਟ : ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯੂਨਿਟ - 1

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਮੇਰੇ ਹੱਡ ਤਾਣ ਨਾਹੀ,

ਸੱਕਾ ਨ ਖੜੋਣਿ ਪੈਰੀ,

ਖੜੀ ਸੱਜਣ ਆਸਰੇ ਹਾਂ,

ਅਬਲਾ ਮੈਂ ਅਮਾਪੀਆ।

(08)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. 'ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਕੀ ਹੈ ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ - 2

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. 'ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ' ਨਿਬੰਧ ਦੀ ਲਿਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. 'ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਛੋੜ ਦੋ' ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਵਿਸ਼ੈ-ਵਸਤੂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(08)

ਯੂਨਿਟ - 3

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੈ ਉੱਤੇ ਭਾਵ-ਪੂਰਤ ਪੈਰਾ ਰਚਨਾ ਕਰੋ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੜ੍ਹਾਈ

ਜਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ

(08)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਪੈਰਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਸਲਾਂ ਉਪਰ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਨੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰ ਘੋਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਸਾਇਕ ਖਾਦਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਨੇ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਔਖਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਹੇਠੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੰਜਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਫਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜੰਗਲ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਅਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੇ।

(ੳ) ਪੈਰੇ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਓ।

(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ?

(ੲ) ਇਸ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੀ ਕੀ ਖਤਰੇ ਹਨ।

(ਸ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਇਸ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ - 4

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 1. ਧੁਨੀ ਉਚਾਰਨ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੇ ਪਛਾਣ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

(08)

28-11-18

Page

Paper Code: 8206 (130)

Programme	Course Code	Exam Code
B.A Sem-I	BARL-1031	103201
B.Sc. (Non-Medical) Sem-I	BSNL-1031	103301
B.Sc.(Medical) Sem-I	BSML-1031	103301
B.Sc.(Eco) Sem-I	BECL-1031	103301
B.Sc.(C.Sc) Sem-I	BCSL-1031	103301
B.Com Sem-I	BCRL-1031	108501
BBA Sem-I	BBRL-1031	105401
B.A (JMC) Sem-I	BJML-1031	108701
B.Sc (FD) Sem-I	BFDL-1031	108601
B.Sc(H.Sc) Sem-I	BHSL-1031	108201
BCA Sem-I	BCAL-1031	107201
B.Sc(IT) Sem-I	BITL-1031	105701
B.Sc(BT) Sem-I	BBTL-1031	107401
B.A(Hons.) in English Sem-I	BOEL-1031	107501
B.Sc (Hons.) Agriculture Sem-I	BACL-1031	108301

Course Title: Basic Punjabi

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note:

1. ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।
2. ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
3. ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
4. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੱਠ ਅੰਕ ਹਨ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਏ

1. ਪੈਂਤੀ ਅੱਖਰੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸਦੇ ਕਿੰਨੇ ਵਰਨ ਹਨ?
2. ਪੈਰ ਬਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਵਰਨ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਸਹਿਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਬੀ

3. ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਖੋ।
4. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦੋ-ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਬਣਾਉ।
(ੳ) ਉਪ (ਅ) ਅਣ
(ੲ) ਕਮ (ਸ) ਨਿਰ

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਸੀ

5. ਨਾਨਕੇ ਅਤੇ ਦਾਦਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
6. ਵਪਾਰਕ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਅੱਠ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-ਡੀ

7. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
8. 41 ਤੋਂ 50 ਤੱਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

281118

Paper Code: 8209 (100)

Programme	Course Code	Exam Code
B.A Sem-I	BARL-1431	103201
B.Sc. (Non-Medical) Sem-I	BSNL-1431	103301
B.Sc.(Medical) Sem-I	BSML-1431	103301
B.Sc.(Eco) Sem-I	BECL-1431	103301
B.Sc.(C.Sc) Sem-I	BCSL-1431	103301
B.Com Sem-I	BCRL-1431	108501
BBA Sem-I	BBRL-1431	105401
B.A (JMC) Sem-I	BJML-1431	108701
B.Sc (FD) Sem-I	BFDL-1431	108601
B.Sc(H.Sc) Sem-I	BHSL-1431	108201
BCA Sem-I	BCAL-1431	107201
B.Sc(IT) Sem-I	BITL-1431	105701
B.Sc(BT) Sem-I	BBTL-1431	107401
B.A(Hons.) in English Sem-I	BOEL-1431	107501
B.Sc (Hons.) Agriculture Sem-I	BACL-1431	108301
B.Com (Hons.) Sem-I	BCOL-1431	109101

Course Title: Punjab History & Culture

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Note:

- (i) Question paper consist of four units.
- (ii) Attempt five questions in all at least selecting one from each unit.
- (iii) Each question will carry 8 marks

Unit-1

1. Discuss briefly the physical features of the Punjab. 8
2. Write a note on the following as sources of Punjab History and Culture:-
  - a. Vedic Literature
  - b. Accounts of foreign travellers. 4+4=8

Unit-2

3. Discuss the town planning and Architure, art and religion of Harappan civilization. 8
4. Critically discuss the various theories regarding original home of the Aryans. 8

Unit-3

5. Write a note on social and economic life of Rig Vedic people. 8
6. Elaborate the changes in religious and economic life of people in later Vedic age. 8

Unit-4

7. Write a brief note on life and teachings of Lord Bhuddha. 8
8. Discuss the spread and impact of Jainism in Punjab. 8

Hindi Version

नोट :-

- (1) प्रश्न पत्र चार यूनिट पर आधारित है।
- (2) प्रत्येक यूनिट से एक प्रश्न करते हुए कुल पाँच प्रश्नों के उत्तर लिखो।
- (3) प्रत्येक प्रश्न के आठ अंक हैं।

यूनिट-1

1. प्राचीन पंजाब की भूगोलिक विशेषताओं का वर्णन करो। 8
2. निम्नलिखित पर पंजाब के ऐतिहासिक स्रोतों के रूप में नोट लिखो:- 8
  - (क) वैदिक साहित्य
  - (ख) विदेशी यात्रियों के वृतांत

यूनिट-2

3. हड़प्पा सभ्यता नगर योजना, भवन निर्माण कला, कला धार्मिक जीवन का वर्णन करो। 8
4. आर्यों के मूल निवास-स्थान के बारे में भिन्न-भिन्न सिद्धान्तों का आलोचनात्मक वर्णन करो। 8

यूनिट-3

5. ऋग्वैदिक आर्यों की सामाजिक और आर्थिक जीवन पर नोट लिखो। 8
6. उत्तर वैदिक काल में धार्मिक और आर्थिक जीवन में हुए परिवर्तन का उल्लेख करो। 8

यूनिट-4

7. महात्मा बुद्ध के जीवन और शिक्षाओं पर नोट लिखो। 8
8. जैन धर्म के पंजाब में विकास और प्रभाव का वर्णन करो। 8

6/12 M

Paper Code: 8213 (400)

Programme	Course Code	Exam Code
B.A (JMC) Sem-I	BJML-1102	108701
B.Sc (FD) Sem-I	BFDL-1102	108601
B.Sc(H.Sc) Sem-I	BHSL-1102	108201
BCA Sem-I	BCAL-1102	107201
B.Sc(IT) Sem-I	BITL-1102	105701
B.Sc(BT) Sem-I	BBTL-1102	107401
B.Sc (Hons.) Agriculture Sem-I	BACL-1102	108301
B.Voc(RM) Sem-I	BVRL-1102	111801
B.Voc(MSP) Sem-I	BVML-1102	111601
B.Voc(Animation) Sem-I	BVAL-1102	112201
B.Voc(TDAT) Sem-I	BVTL-1102	111201
B.Voc(NEH) Sem-I	BVNL-1102	111401
B.Voc(B&W) Sem-I	BVBL-1102	113801

Course Title: Communication Skills in English**Time : 3 Hours****Marks : 40**

1. Note : Attempt 5 questions in all, selecting one question from each section and the fifth from any section. Each question carries 8 marks.

2. Write legibly.

Section A

1. What do you understand by the meaning, definition and process of communication?

Discuss in detail.

Or

Explain Intensive Reading skills.

8

Section B

2. Read the following passage and answer the questions in multiple choice form. Mark (v) in front of the right answer.

When I go into a stranger's library, I wander round the book-shelves to learn what sort of a person the stranger is and when he comes in, I feel that I know the key to his mind and the range of his interests. A house without books is a characterless house, no matter how rich

the persian rugs and how elegant. The settees and the ornaments may be. The persian rugs only tell you that he has got money, but the books tell you he has got a mind as well. It is not the question of money that we don't buy books. I repeat that books are the cheapest as well as the best part of the equipment of a house. You can begin your library with the expenditure of a couple of shillings. Nearly all the best literature in the world is at our command at two shillings a volume. For five pounds, you can get a library of fifty books. Even if you don't read them yourself, they are a priceless investment for your children. what delight is there like the revelation of books, the sudden impact of a master-spirit, the sense of window flung wide open on the universe! It is these adventures of the mind, The joy of which does not pass away, that gives the adventure of life itself, beauty and fragrance.

1. The narrator learns about the stranger's interest when :

- a) he enters the library
- b) he looks at the bookshelves
- c) he picks up some books
- d) he sees the stranger

2. What distinguishes a house and its owner?

- a) the rich persian rugs
- b) gorgeous settees
- c) costly ornaments
- d) presence of books

3. Mark the correct statement :

- a) Buying books is very costly.
- b) Books are the best part of a house.
- c) The best literature in the world costs two shillings.
- d) A library of fifty books will cost less than five pound.

4. Which of the following is not an adventure of the mind?

- a) immediate effect of great writers
- b) experience of delight by reading books
- c) glimpse of the whole universe

d) Valuable investment for the children

5. What does an adventure mean?

a) Courage

b) an unusual, exciting event

c) enterprise

d) guess

$$1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} + 2 = 8$$

3. Read the following passage and answer the questions that follow:

One of the greatest advances in modern technology has been the invention of computer. They are already widely used in industry and in universities. Now there is hardly any sphere of human life where computer have not been pressed into the service of man. We are heading fast towards a situation when a computer will be as much part of man's daily life as a telephone or calculator.

Computer are capable of doing extremely complicated work in all branches of learning. They can solve the most complex mathematical problems or put thousands of unrelated facts in order. These machine can be put to varied uses. For instance, they can provide information on the best way to prevent traffic accidents, or they can count number of times the word "and" has been used in the Bible. Because they work accurately and at high speeds, they save research workers years of hard work. This whole process by which machines can be used to work for us has been called "automation." In the future automation may enable human beings far more leisure than they do today. The coming of automation is bound to have important social consequences.

Some years ago an expert on automation, Sir Leon Bagrit, pointed out that it was a mistake to believe that these machines could "think". There is no possibility that human beings will be "controlled" by machines. Though computer are capable of learning from their mistakes and improving on their performance, the need detailed instructions from human beings to be able to operate. They can never, as it were, lead independent lives or "rule the world" by making decisions of their own.

1. Why does the writes call computers the greatest invention of modern technology?

2. Give examples of the various uses to which the computer can be put.

3. What is automation?
4. What is the theory of Sir Leon Bagrit?
5. Will computers over "rule the world?"
6. Give the meaning of

i) Sphers ii) consequence iii) Performance

5+3 = 8

Section C

4. What are the basics of effective writing?
5. What are the principles of business letters?

8

Section D

6. Explain in detail the importance of preparing a resume.
7. Write a note on minutes of the meeting.

8

08/12/18

Paper Code: 8215 (950)**Programme****Exam Code**

B.A.	103201
B.Sc. Non-Medical	103301
B.Sc. Med.	
B.Sc. Eco.	
B.Sc. C.Sc.	
B.Com.	108501
BBA	105401
B.A. (JMC)	108701
B.Sc. (FD)	108601
B.Sc (H.Sc.)	108201
BCA	107201
B.Sc.(IT)	105701
B.Sc.(BT)	107401
B.A. (Hons.) in English,	107501
B.Sc (Hons.) Agriculture)	108301
B.Com (Hons.)	109101
B.Voc Retail Mgmt.	111801
B.Voc MSP	111601
B.Voc Animation	112201
B.Voc TDAT	111201
B.Voc NEH	111401
B.Voc Beauty & Wellness	113801

Course Code : AECD 1161**Course Title: Drug Abuse****Time Allowed: 3 Hours****Max Marks: 40**

Note : Attempt 5 question one from each section & fifth question from any of the sections. Each question carries 8 marks.

Section A

1. What is drug abuse? What is the status of Punjab in this aspect? 8
2. Discuss major reasons of drug abuse and its demand in Punjab 8

Section B

3. How drug abuse effects the personal life of an individual?
4. Write notes on :
  - a) Crime rate in society increases due to drugs.
  - b) The drug abuses are burden on nation, explain.

Section C

5. Define drug relapse management what are its types?
6. Discuss medical treatment of drug abuse.

Section D

7. What are various types of therapies used to assist drug de-addiction. Discuss any one in detail.
8. Discuss the role of family in drug de-addiction.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰ ਇਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਕਰੋ। ਹਰ ਸਵਾਲ 8 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਓ

1. ਨਸ਼ਾ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। (8)
2. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ। (8)

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਅ

3. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ? (8)
4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (1) ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜ਼ਰਮ ਵੱਧਦਾ ਹੈ
  - (2) ਨਸ਼ੇੜੀ ਦੇਸ਼ ਉਤੇ ਇਕ ਬੋਝ ਹਨ, ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ (8)

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਏ

5. ਨਸ਼ਾ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। (8)
6. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

ਸੈਕਸ਼ਨ - ਸ

7. ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਸ਼ਾ ਛੜਾਉ ਥੈਰੇਪੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। (8)
8. ਨਸ਼ਾ ਛੜਾਉਣ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਲਿਖੋ। (8)

Hindi Version

नोट : कुल पांच प्रश्न करें। हर भाग में से एक प्रश्न जरूरी है। पांचवां प्रश्न कहीं से भी करें। प्रत्येक प्रश्न 8 नंबर का है।

भाग क

1. नशाखोरी क्या है? पंजाब में नशाखोरी की स्थिति का उल्लेख करें। 8
2. पंजाब में नशाखोरी के मुख्य कारण तथा उसकी मांग का वर्णन करें। 8

भाग ख

3. नशाखोरी व्यक्ति के निजी जीवन को किस प्रकार प्रभावित करती है। 8
4. निम्नलिखित पर नोट लिखें :-
  1. नशाखोरी के कारण समाज में बढ़ते अपराध। 8
  2. नशाखोरी देश पर एक बोझ हैं। विस्तार कीजिए। 8

भाग ग

5. नशे के दोबारा प्रयोग से बचने के प्रबन्धन क्या हैं और इसकी किसमों का वर्णन करें। 8
6. नशाखोरी के मैडीकल प्रबन्धनों का उल्लेख कीजिए। 8

भाग घ

7. नशा छुड़ाने के लिए विभिन्न चिकित्साओं (therapies) कौन सी है? किसी एक का विस्तार करें। 8
8. नशा छुड़वाने में परिवार किस प्रकार सहयोगी हो सकता है। 8

Exam Code: 108201

Paper Code: 8343 (20)

Programme: B.Sc. (H.Sc.) Sem-I

Course Title: Introduction to Human Development

Course Code: BHSL-1283

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 40

Instructions:

Attempt five question in all selecting at least one question from each section.

The Fifth question may be attempted from any section.

Section-A

1. Define human development. Briefly describe the historical perspectives of human development. 8
2. What do you mean by growth and development? Discuss in detail the principle of development. 8

Section-B

3. What do you understand by prenatal development? Critically examine the factors influencing the prenatal development. 8
4. State the importance of fertilization. Explain the complications during pregnancy. 8

Section-C

5. Write notes on the following:-

a. Stages of birth process.

3

b. Mention the types of delivery and major complications during birth.

5

6. What is 'weaning'? State its advantages and what points ought to be kept in mind while weaning a child?

8

Section-D

7. Why sterilization of feeders and other equipments is important? What precautions should be taken while bathing a new born child.

4,4

8. Define post partum fatigue. What are its symptoms? What measures would you suggest to cope with this?

2,3,3

4/12/18

Exam Code: 108201

Paper Code: 8344 (20)

Programme : B.Sc. (H.Sc.) Sem-I

Course Title: Applied Art

Course Code: BHSM-1284

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 60

1. All questions carry equal marks
2. Candidates are required to attempt five questions, selecting at least one question from each section.
3. The fifth question may be attempted from any section.

Section A

1. Write short note on the following. 3x4=12
  - a) Fine Art
  - b) Texture
  - c) Art media
  - d) Advancing colours
2. Discuss line and colour as an element of art. Give suitable examples.

Section B

3. Describe the various principles of design 12

4. Explain the different characteristics of colour. Also discuss the optical illusion created through colours. 12

Section C

5. What is the difference between design and motif explain the types of design 12

6. Explain the following

a) Abstract motif

b) Enlargement of design

c) Geometrical motif

4x3=12

Section D

7. Discuss the rangoli of different states with their specific characteristics 12

8. Explain the various points to be considered when making rangoli 12

Exam Code: 108201

Paper Code: 8345 (20)

Programme : B.Sc. (H.Sc.) Sem-I

Course Title: Basic Food and Nutrition

Course Code: BHSM-1285

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 60

Attempt five question in all select at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.

All questions carry equal marks.

Section A

I. Justify the statement "Food is the foundation stone of the body. 12

II. Explain the following

(i) Storage of pulses 4

(ii) Types and uses of vegetables 4

(iii) Nutrition 4

Section B

III. Why there is a need to cook food? Explain methods of cooking by moist heat. 12

IV. Explain the following.

(i) Microwave cooking	4
(ii) Caramalization and kneading	2+2
(iii) Frying	4

Section C

V. Classify carbohydrates. Write about its deficiency and dietary sources

12

VI. What are fats? How are they classified? Write in detail about their functions.

Section D

VII Why energy is required for the body? Explain in detail the energy requirement for physical activity.

VIII. Write in detail on the following

(i) Factors affecting B.M.R	4
(ii) Calorimeter	4
(iii) Energy requirement during physiological conditions.	4

Exam Code : 108201

Paper Code : 8346 (20)

Programme : B.Sc. (H.Sc.) Sem-I

Course Title : Hygiene

Course Code : BHSL-1286

Time Allowed : 3 Hours

Max Marks : 40

Note: Attempt **Five** questions in all by selecting **at least one question** from each Section. Each question carries equal marks.

UNIT-I

1. a. Define Health .
b. Write a note on Immunity and Immunization schedule. (2,6)
2. Write a note on Personal Hygiene. (8)

UNIT-II

3. Describe the causes, mode of spread, incubation period and symptoms and control of Cholera.(8)
4. Explain the causes, mode of spread, symptoms, Prevention and control of Jaundice. (8)

UNIT-III

5. Discuss the causes, symptoms and Prevention of any one disease caused by Sexual contact. (8)
6. Write about the causes, symptoms, Prevention and control of Dengue. (8)

UNIT-IV

7. What are the sources of contamination of water? Write about Purification of water at home. (8)
8. What are the modern methods of purification of water? Explain. (8)

Exam Code: 108201

Paper Code: 8347 (20)

Programme: B.Sc. (H.Sc.) Sem: I

Course Title: Computer Basics

Course Code: BHSM-1127

Time Allowed: 3 Hours

Max Marks: 50

Instructions to the Students:

Attempt five questions, selecting at least one question from each section. The fifth question may be attempted from any section.

Section: A

1	Discuss the Generations of Computers with their advantages and disadvantages.	10
2	(a) What are secondary storage devices? Explain the working of any 2 secondary storage devices in detail. (b) Discuss the features of MS Windows.	05 05

Section: B

3	How formatting is performed in MS Word document? Write steps to perform various formatting operations on the text in MS Word document.	10
4	Discuss the steps to (a) Insert a picture from a file to MS Word document (b) Insert a chart (c) Edit a MS Word document	03 03 04

Section: C

5	(a) What is MS Powerpoint? Discuss the various features of MS Powerpoint. (b) What are the different ways of creating a presentation?	05 05
6	(a) Discuss different views available in MS Powerpoint. Explain with steps. (b) Write short notes on Color scheme, Template and Wizard.	06 04

Section: D

7	(a) What is email? Discuss the steps to create and send an email message.	05
	(b) Discuss the various applications of Internet.	05
8	Write short notes on:	
	(a) HTTP & HTTPS	03
	(b) Internet Requirements	03
	(c) WWW	02
	(d) URL	02